

5. Рішення Конституційного Суду України від 5 жовтня 2005 року № 6-рп у справі про здійснення влади народом // Офіційний вісник України. – 2005. – № 41. – Ст. 2605. – С. 31.
6. Рішення Конституційного Суду України від 16 квітня 2008 року № 6-рп/2008 у справі про прийняття Конституції та законів України на референдумі // Вісник Конституційного Суду України. – 2008. – № 3. – С. 15.
7. Рішення Конституційного Суду України № 6-рп/ 2002 від 26 березня 2002 року у справі про охорону трудових прав депутатів місцевих рад [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ccu.gov.ua/uk/doccatalog/list?currDir=9445>
8. Конституція України. Науково-практичний коментар / редкол.: В.Я. Тацій (голова редкол.). О.В. Петришин (відпов. секретар), Ю. Г. Барабаш та ін. ; Нац. акад. прав. наук України. – 2-ге вид., переробл. і допов. – Х. : Право, 2012. – 1128 с.

Ключові слова: соціальне замовлення, управління державними та місцевими справами, безпосередня демократія, влада народу, форми безпосередньої демократії.

Ключевые слова: социальный заказ, управление государственными и местными делами, непосредственная демократия, власть народа, формы непосредственной демократии.

Key words: social order, management of state and local affairs, direct democracy, people's rule, forms of direct democracy.

НАЗАРКО АРКАДІЙ ТИМОФІЙОВИЧ

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри конституційного права, кандидат юридичних наук

ДО ПИТАННЯ ПРО МЕХАНІЗМ СТРИМУВАНЬ І ПРОТИВАГ У МІСЦЕВОМУ САМОВРЯДУВАННІ

Управління селом, селищем, містом, забезпечення належної якості надання публічних послуг територіальній громаді потребують наявності не тільки управлінського хисту, а й відповідної освіти, професіоналізму та компетентності. Аналіз функцій і повноважень голови та місцевої ради, чинне законодавство та практика його реалізації дозволяють виокремити деякі механізми стримувань і протываг, передбачені Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні» [1] щодо взаємодії міського голови і міської ради, наявність яких не дозволяє обом сторонам узурпувати владу, проте може перетворитись на підставу для конфліктів та протистояння між ними.

До них, зокрема, можна віднести такі положення: 1) в сфері номінаційних правовідносин: а) міський голова не має права призначити секретаря місцевої ради одноосібно, без згоди на це самої ради, він лише подає на розгляд і затвердження ради його кандидатуру (підпункт 4 п. 3 ст. 42 гл. 3 розд. II закону); б) міський голова та

місцева рада можуть сформувати виконавчий комітет лише спільно, при цьому сформований попередньою радою і попереднім головою комітет виконує свої повноваження до формування нового (підпункт 1 ст. 51 гл. 5 розд. II); 2) у правотворчій сфері відносно: а) міський голова може заблокувати рішення місцевої ради, тобто не підписати прийняте міською радою рішення і таким чином позбавити його законної сили (підпункт 3 п. 3 ст. 42 гл. 3 розд. II); б) міська рада має право скасувати рішення виконавчого комітету ради з питань, віднесених до власної компетенції виконавчих органів ради (п. 9 ст. 59 гл. 5 розд. II); 3) у сфері реалізації відповідальності (юрисдикційній): а) повноваження міського голови можуть бути припинені достроково за рішенням місцевого референдуму або за рішенням місцевої ради, прийнятим шляхом таємного голосування не менш як 2/3 голосів депутатів від загального складу ради (п. 3 ст. 79 розд. IV); б) міська рада може прийняти рішення про недовіру сільському, селищному, міському голові (підпункт 10 п. 1 ст. 26 гл. 1 розд. II). Підстави для винесення цього рішення законодавець не деталізував, але їх доцільно прописати в статуті міської ради. Зокрема, це може бути негативний висновок щодо звіту сільського, селищного, міського голови, який має право заслуховувати місцева рада; 4) у сфері правореалізації: а) місцева рада затверджує договори, які укладає голова від імені територіальної громади, ради та її виконавчого комітету, з питань, віднесених до виключної компетенції ради, відповідно до чинного законодавства; б) міський голова зобов'язаний подавати ці договори на затвердження відповідної ради (підпункт 16 п. 3 ст. 42 гл. 3 розд. II).

У статутах територіальних громад доцільно деталізувати основні засади взаємодії окремих елементів місцевого самоврядування, у тому числі сільського, селищного, міського голови та місцевої ради. З метою забезпечення легітимності взаємодії сільського, селищного, міського голови з депутатським корпусом ради необхідно зафіксувати в статутах і регламентах місцевих рад основні принципи, правила та процедури такої взаємодії при вирішенні спірних питань і розв'язанні конфліктних ситуацій. Доцільно також передбачити залучення посередників до розв'язання деструктивних конфліктів тощо.

Головною метою налагодження взаємодії голови та місцевої ради є створення умов для належного виконання закріплених за ними функцій, обов'язків і повноважень. Основними принципами взаємодії голови та депутатів місцевої ради повинні бути взаємна повага, дотримання культури й етики спілкування, пріоритет інтересів територіальної громади при вирішенні питань місцевого значення, дотримання чинного законодавства, відповідальність перед територіальною громадою, прагнення до консенсусу та конструктивної співпраці, обгрунтування власної позиції з питань, які розглядаються, виявлення розумної ініціативи при здійсненні повноважень, зрівноважене ставлення до критики, послідовність, чесність.

Список використаної літератури:

1. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21 травня 1997 р. № 280/97–ВР *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 24. Ст. 170.

Ключові слова: місцеве самоврядування, система стримувань і противаг, територіальна громада.

Ключевые слова: местное самоуправление, система сдержек и противовесов, территориальная громада.

Key words: local government, city, the system of checks and balances, local community.

ОЛЕКСІЙ УЛЯНА ОЛЕКСАНДРІВНА

Чернівецький юридичний інститут
Національного університету «Одеська юридична академія»,
асистент кафедри конституційного, адміністративного і фінансового права

ПРАВОВІ АСПЕКТИ ПОНЯТТЯ ТА СУТНОСТІ ПАРЛАМЕНТСЬКОГО КОНТРОЛЮ

Будь яка правова держава не може існувати та реалізовувати свою внутрішню та зовнішню політику без фінансових ресурсів, а також відповідно без контролю за формуванням, розподілом та використанням таких фінансових ресурсів. Існування такого контролю зумовлено контрольною функцією держави, яка проявляється через діяльність багатьох державних органів в тому числі і Верховної Ради України (парламенту) та підконтрольних і підзвітних їй органів.

Зупинимось детальніше на значенні і розумінні контролю. Науковці по різному трактують поняття «контроль» в залежності від конкретної галузі права. На думку В. Гаращука, головним у природі контролю в правовій державі у такому варіанті є те, що він міститься в дуалізмі громадянського суспільства і державної влади, народного та державного суверенітетів, а здійснюється через демократичну систему поділу влади за допомогою механізму стримувань і противаг [3, с. 75].

І. Берназюк у своїй праці «Парламентський контроль за реалізацією стратегічних актів» зазначає, що у Великому тлумачному словнику сучасної української мови, поняття «контроль» визначається як: 1) перевірка, облік діяльності кого-, чого- небудь, нагляд за кимось, чимось; 2) установа або організація, що здійснює нагляд за ким-, чим- небудь або перевіряє його [2, с. 153].

А. В. Андрійчук у своїй праці звертає увагу на трактування терміну «контроль» у фінансово-економічному словнику, в якому вказано: « Контроль – це складова частина управління економічними об'єктами з метою перевірки відповідності спостережуваного стану